

Mindestenen for Landstingsmand Jens Vestergaard, Gøttrup

Jens Vestergaard blev født den 21. marts 1847 på Gøttrup Vestergaard. Han overtog fødegården i 1872 og ejede den til sin død. Han var medlem af Strandby- Farsø sogneråd 1874 – 80 og 1886 - 92. Han var sognerådsformand 1877-80. I 1880 blev han indvalgt i Aalborg amtsråd, et medlemskab han bevarede indtil sin død.

I 1887 blev han indvalgt i folketinget for Brorstrup kredsen (Aars kredsen) og genvalgt i 1890. Han stillede ikke op tilvalget i 1892. I 1898 blev han valgt til Landstinget, hvor han var medlem indtil sin død.

På lokalplan var han medstifter af mejeriet Fælleslykke i Farsø og dets formand fra 1888- 1904, I 1877 var han medstifter af Farsø og omegns Sparekasse og medlem af dens bestyrelsen 1877 – 96. Herud over ydede han en stor indsats for forlængelsen af Nibebanen fra Aars til Hvalpsund.

Ulykken på Aars banegård

Jens Vestergaard blev dræbt ved en togulykke den 9. november 1905 på Aars jernbanestation. Han var om morgenen taget hjemme fra gården i Gøttrup i hestevogn for at deltage i et møde i Aalborg amtsråd. Han havde opstaldet hestene i rejsestalden ved Aars gæstgivergård og var gået ind på baneterrænet for at tage Nibetoget mod Aalborg.

Privatbanerne udsendte følgende rapport om ulykken:

”Den 9. november 1905 kl. 06.00 var privatbanetog nr. 51 under rangering. Det havde været på Statsbanestationen for at hente to vogne, der skulle ind på Nibebanen og var i færd med at rykke tilbage til Privatbanestationen. Portør Fagerholdt, der ledede rangeringen, bemærkede en mand, der fra gæstgivergården kom gående over sporet. Efter at manden var kommet over skinnerne og et kort stykke hen ad vejen, vendte han pludseligt om og begyndte at gå tilbage mod sporet. Portøren råbte til ham:” *vent lidt, toget går tilbage.*” Men dette havde kun til følge, at manden tog stærkere fart for at nå over sporet inden toget kom. Dette lykkedes ikke og manden blev revet omkuld af den bagerste vogns ene buffer.

Så snart portøren så, at der var fare for, at der kunne ske en ulykke, fløjtede han "STOP" flere gange. Lokomotivføreren besvarede straks signalet og toget blev stoppet så hurtigt som muligt. På grund af den stærke tåge, der havde gjort skinnerne fedtede, lykkedes det først at stoppe toget, da fem vogne var gået over manden.

Togpersonalet bragte straks landstingsmanden til læge Stefansson i Aars.

Privatbanen tilbød at transportere landstingsmanden til behandling i Aalborg med et ekstratog. Dette blev afslået med begrundelsen at man havde det fornødne til behandlingen

Læge Stefansson tilkaldte distriktslæge Berge, Farsø og læge Østerby, Aalestrup, som assistance.

Lægerne konstaterede at låret på det venstre ben var knust og det samme var fodleddet på højre benet. Lægerne var enige om at amputation var nødvendigt. Lægerne amputerede venstre benet midt på låret. Jens Vestergaard tilstand forværredes under amputationen og han døde samme formiddag kl. 11.45.

Begravelsen

Begravelsen fandt sted den 16. november 1905. Begravelsesfølget, der talte mellem 600 og 800 personer mødte om formiddagen frem på gårdspladsen på Jens Vestergaards hjem, Gøttrup Vestergaard, til en mindesammenkomst. Blandt deltagerne var 20 rigsdagsmedlemmer og hele amtsrådet for Aalborg amt. Blandt talerne var folketingets formand, lærer Anders Thomsen, Havbro, som havde afløst Jens Vestergaard som folketingsmand i Brorslev kredsen i 1892. Kl. 14.30 kørte følget, i ca. 130 køretøjer til Farsø kirke hvor frimenighedspræst Møller, Klim foretog jordpåkastelsen.

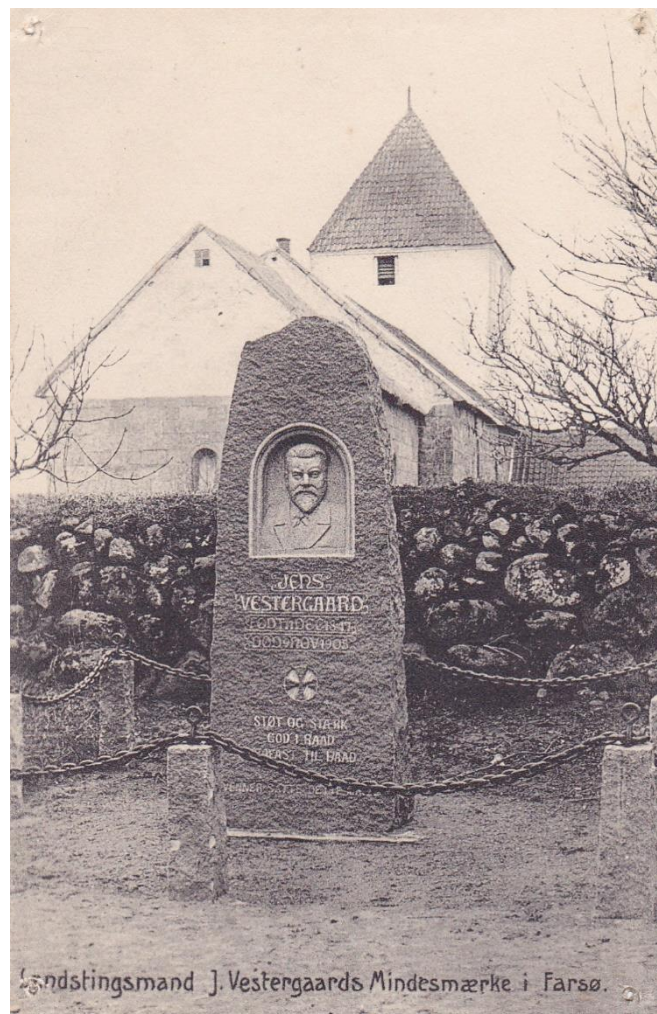
Initiativ til mindesten

I januar 1906 tog en række af Jens Westergaard venner og samarbejdspartner i det nordlige Jylland initiativ til en indsamling af midler til at rejse et mindesmærke på Jens Westergaards grav. Opfordringen var underskrevet af 29 fremtrædende personligheder og blev indrykket flere gange i de lokale aviser i sommeren 1906.

Initiativtagerne mødtes den 26. september 1906 i Aars og kunne konstatere at der var indsamlet ca. 1.000kr. Man vedtog at fortsætte indsamlingen, da man var bekendt med at flere ønskede at bidrage. Der blev samtidig nedsat følgende udvalg til at arbejde videre med sagen:

Amtsrådsmedlem Kr. Berthelsen, Havbrogård blev formand og medlemmerne blev sognerådsformand Søren Sørensen, Ullits, fhv. landstingsmedlem Jørgen Bertelsen Aalborg, sognefoged Byriel Nielsen Farsø og redaktør Edvard Jørgensen Løgstør.

Man opgav den oprindeligt plan om at mindestenen skulle stå på Jens Vestergård grav, da pladsen her var for trang. I stedet modtog udvalget en gave fra gårdejer Jacob Sørensen, Farsø på et areal ved det nordre kirkegårdsdige ved Farsø kirke.

Udvalget valgte en sten af bornholmsk granit med en højde på 4 alen og med et relief udført af billedhuggeren Rasmus Harboe, København. Stenen fik følgende inskription:

*”Støt og stærk
God i Råd
Trofast i dåd”*

Afsløringen af mindestenen

Mindestenen blev afsløret den 6. juli 1907 ved en højtidelighed med omkring 500 deltagere. Farsø var i dagens anledning smykket med en flagalle og to portaler ved mindestenen

Formanden for indsamlingskomiteen, amtsrådsmedlem Kr. Bertelsen, Haubrogaard bød velkommen, hvorefter der blev sunget en sang forfattet til lejligheden af lærer Lauridsen. Sangen indledtes således:

*På fædrene vis
Vi rejser en bauta til dannemands pris*

Herefter talte folketingsformanden Anders Thomsen, Haubro. Han fremhævede blandt andet Jens Vestergaard som en uegennyttig mand, der havde store følelser for frihed og retfærdighed og som handlede på det jævne. På den baggrund fik han udført en stor livsgerning. Han nævnte også at Jens Vestergaard kort inden han døde havde udtalt, at skylden for hans ulykke var hans egen, så ingen andre skulle lastes herfor.

Anders Thomsen afslørede herefter mindesmærket.

Stiftamtmand Brun, Aalborg omtalte Jens Vestergaards 25 års virke i amtsrådet sagde bl.a.” Han var ikke en mand af store ord ,men skabte sig en autoritet gennem den tillid han overalt var i stand til at vinde.”

Landstingsmand Jørgen Bertelsen sluttede talerrækken med en udtalelse om, at den bedste måde at hædre Vestergaards minde på, var at følge i hans fodspor og fortsætte det arbejde han havde påbegyndt.

Sønnen Kristian Vestergaard takkede på familiens vegne for det smukke mindesmærke.

Kr. Bertelsen afsluttede højtideligheden med at overdrage mindestenen til Strandby- Farsø kommune. Sognerådsformand Laust Jensen takkede og lovede, at det skulle være en kær pligt at hæge og værne om mindesmærket. Sognerådet godkendte modtagelsen af mindesmærket samme dag på et ekstraordinært møde på gæstgivergården.

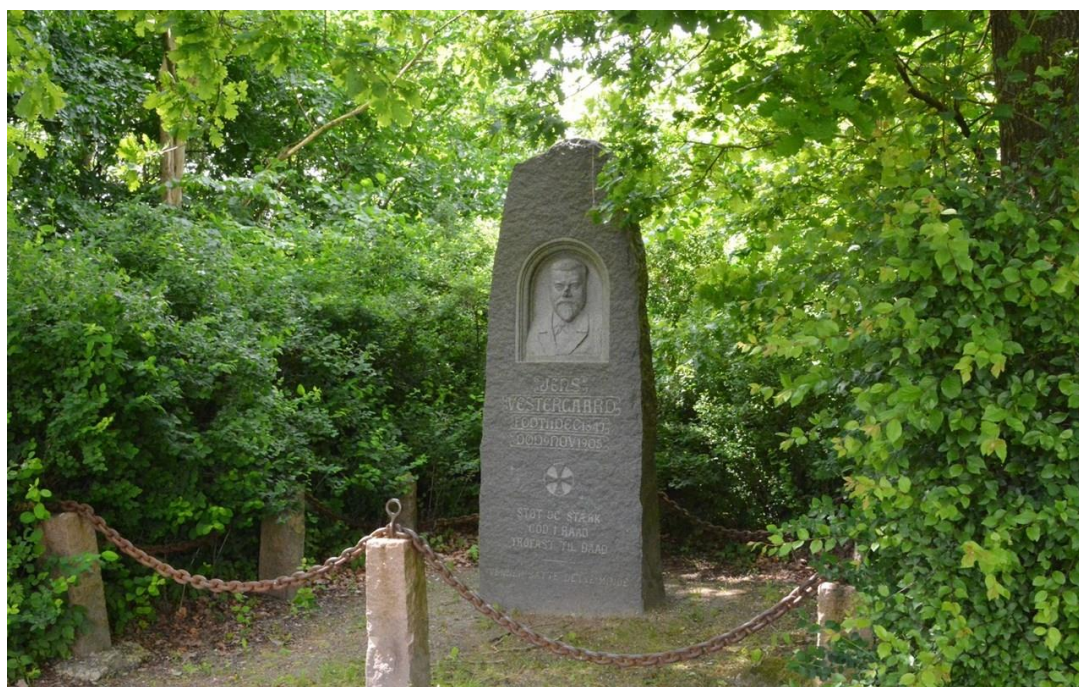
Højtideligheden sluttede med sangen ” Altid frejdig når du går”

Efterfølgende var der fællesspisning med 120 deltager på kroen og hvor talerrækken fortsatte.

Johannes V. Jensen

Johannes V. Jensen har i Himmerlandshistorier 3. samling fra 1910 i essayet Gråbølle omtalt Jens Vestergaard:

Jeg kan ikke afslutte et overblik over det store opsving i Himmerland, uden at mindes en enkelt personlighed, som ved sin beslutningsdygtighed og sin autoritet indtager en førerstilling i egnens moderne historie. Han var oprindeligt udgået af den gamle fyldige bondekultur og havde gennem Grundtvigs påvirkning tilegnet sig et forråd af denne skoles kraftige, om end tågede, idealitet, en bondemed social fornemmelse. -- Han var en foregangsmand, men hans største ære var, at han var bonde blandt bønder, der gav vækst og selv voksede med sit niveau.

Flytningen til Sønlægget

I februar 1938 erhvervede kommunen arealet omkring mindestenen med henblik på at etablere en p-plads. Sognerådet rettede i den anledning henvendelse til Sønlægget om flytning af mindestenen fra kirkegårdsdiget til sønlægget. Anlæggets generalforsamlingen den 25. februar godkendte flytningen. Mindestenen blev opstillet på en ret anonym plads i det sydvestlige hjørne af anlægget.

Flytningen til Kræn Spillemands Plads

Den 26. maj 2016 blev mindestenen flyttet fra Sønlægget til Kræn Spillemands Plads ved Stationsportalen, hvor den fik en mere synlig placering. Flytningen skete i forbindelse med indvielsen af det lille anlæg i bymidten. Mange af Jens Vestergaards efterkommere deltog i arrangementet bl.a. et tiptipoldebarn.

Henning Olsen